

The First Social Science Fiction Novel in Turkish Literature: *Toprak Altındır* (The Land is Beneath the Ground)

Bünyamin Tan

In their co-authored academic article titled “A History of Social Science Fiction,” Neil Gerlach and Sheryl N. Hamilton argue that the phenomenon of social science fiction emerged due to the overlapping aims and projects of three foundational fields: social science writing, science fiction writing, and science fiction criticism. They further claim that the genre of social science fiction constitutes a productive institutional transformation, a cultural field, and an evolving epistemology, positioning it as a rich and flexible mode of thought for examining the core issues of late modernity (Gerlach & Hamilton, 161–162). This is because science fiction and social science intersect in their shared project of constructing and exploring social worlds, and it is precisely at this intersection that the subgenre known as social science fiction originates. Indeed, the emergence of social science fiction is closely tied to the fictional representation of solutions to social problems offered by science. Gerlach and Hamilton’s study is comprehensive and critical in nature. However, as addressing every aspect of their work lies beyond the scope of this article, only its main points will be briefly highlighted here (Gerlach & Hamilton, 167–171).

Although Gerlach and Hamilton state in the aforementioned article that the phenomenon of social science fiction dates back to the 1950s, it is evident—when considering both the classification of science fiction texts in Western literature and the book *Toprak Altındır* (The Land Is Beneath the Ground), which is the focus of this article—that the origins of this subgenre clearly predate that period (Gerlach & Hamilton, 164). The suitability of the work under study to the definition of the fictional representation of scientific solutions to social issues is, therefore, unmistakably evident.

The History of Science Fiction Literature in the Ottoman Empire

As with other Western literary forms such as the novel, short story, essay, dialogue, and feuilleton, science fiction literature also entered Ottoman literature initially through translation. Subsequently, original works specific to Turkish literature began to emerge. Within the context of translated science fiction, the works of Jules Verne hold undeniable significance. Verne, who had a profound influence on many Turkish writers, is particularly notable for the translations of his works. These translations are catalogued by Seda Uyanık in her book *Ottoman Science Fiction: Scientific Literature* (Fennî Edebiyat) as follows:

Translated between 1875–1885: *Seksen Günde Devr-i Âlem* (1875), *Kaptan Hatras’ın Seyahati* (1877), *Merkez-i Arza Seyahat* (1885) (Uyanık 1, 45; Andı 1, 68–69).

Translated between 1886–1895: *Beş Hafta Balon ile Seyahat* (1888), *Gizli Ada* (1889), *Seksen Günde Devr-i Âlem* (1889), *Bir Doktorun Rüyası* (1890), *Deniz Altında 20.000 Fersah Seyahat*

(1890), *Kaptan Gran'ın Çocukları* (1890), *Seyahat-i Fevkalâde Üç Rus ve İngiliz'in Seyahati Cenubî Afrika'da* (1890), *Seyahat-i Harikûlâde Kaptan Gran'ın Çocukları* (1890), *Üç Rus ve İngiliz'in Seyahati, Cenubî Afrika'da* (1890), *Cevv-i Havada Seyahat* (1891), *Çin'de Seyahat Seyahat-i Harikûlâde* (1891), *Elmaspare* (1891), *İki Sene Mekteb Tatili* (1891), *Kaptan Hatras'ın Sergüzeşti* (1891), *Mihver-i Arz* (1891), *Siyah Hindistan Yer Altında Seyahat* (1891), *Şehr-i Seyyar Bir Deniz Yolcusunun Jurnalı* (1891), *Araba ile Devr-i Âlem yahud Sezar Kaskabel* (1892), *Hayal İçinde Hakikat yahud Bin Sene Sonra Amerika'da Bir Gazetecinin Derece-i Meşguliyeti* (1892), *Arzdan Kamere Seyahat* (1892), *Şehr-i Seyyar Bir Deniz Yolcusunun Jurnalı* (1892), *Yer Altında Seyahat* (1892), *20.000 Fersah Denizler Altında* (1892), *80 Günde Devr-i Âlem* (1893), *Balonda Facia* (1893), *Gizli Ada* (1893) (Uyanık 1, 45-46; Andı 1, 68-69).

Translated between 1896–1905: *Seksen Günde Devr-i Âlem* (1896), *Çöllerde* (1902), *Musavver ve Harikulade Seyahat* (1902), *Seyahat-i Harikulade Spenser Adası* (1902), *Sipenser Adası* (1902), *Şansellör Bir Yelken Gemisi Yolcusunun Defter-i Hâtırâtı* (1902), *Antil Adalarına Seyahat* (1903), *Kaptan Jipson* (1903), *Buzlar Arasında Bir Kış* (1904), *Deniz Feneri* (1905) (Uyanık 1, 46; Andı 1, 68-69).

Translated between 1906–1915: *Altın Volkanı* (1908), *On Beş Yaşında Bir Kaptan* (1909), *Kuyruklu Yıldız yahud Âlem-i Şemsde Seyahat (t.y.)*, *İnatçı Kahraman Ağa* (1915) (Uyanık 1, 46; Andı 1, 68-69).

Translated between 1916–1927: *Ay'a Seyahat* (1927) (Uyanık 1, 46; Andı 1, 68-69).

Regarding other translated novels, Seda Uyanık notes that Karel Čapek's *R.U.R.* (Rossum's Universal Robots) was translated into Ottoman Turkish under the title *Âlemşümül Sun'î Âdamlar Fabrikası* in 1927 (Uyanık, 2013, p. 29). Mehmet Fatih Andı, on the other hand, refers to Jules Gros's *A Volcano Among the Ice* (1308 AH / 1890–1891 CE), André Armandy's *Rapa-Novi Island* (1928), and works by Louis Boussenard (Andı, 1995, pp. 20–24). In addition to these, while references are frequently made to the translation of H. G. Wells's *The Time Machine*, we have identified other translated works by the author as well. Noteworthy among these are *The Invisible Man* (1918) and *The First Men in the Moon* (1918). Our research has also uncovered Ottoman Turkish translations of several works by Camille Flammarion, including *The End of the World* (1910), *The Attraction of Earth and Heaven* (1896), and *Uranie* (1891). Furthermore, we have identified other translated Ottoman Turkish science fiction works such as Emilio Salgari's *The Savages of Australia and the Voyage of Captain Istal* (1906), A. Blunar's *Smaller and Smaller* (1906), and *The Secrets of the Hindu or the Chemists of Paris* (1890), Robert Louis Stevenson's *The Suicide Club and the Rajah's Diamond* (1911), and J. H. Rosny's *The Extraordinary Intelligence of an Indian* (1895). Our field research in this area is ongoing.

Among the works written under the headings of fennî edebiyat (scientific literature) and fennî roman (scientific novel), it is possible to categorize those that envision the civilizational and technological advancements the Ottoman Empire would achieve in future centuries—and the role of Islam in enabling such progress—under the broader genres of science fiction and utopia.

Notable examples of early Turkish science fiction include: Molla Davudzade Mustafa Nâzım's *Rüyada Terakki ve Medeniyet-i İslamiyye-i Rü'yet* (A Vision of Progress and Islamic Civilization in a Dream, 1913), Celal Nuri's *Tarih-i İstikbâl* (The History of the Future, 1913), Behlül Dâni's *Makineli Kafa* (The Mechanical Mind, 1927), Abdülhak Hâmid's *Arziler* (The Earthlings, 1925) and *Tayflar Geçidi* (The Parade of Specters, 1919), Hasan Rüşenî's *Rüşenî'nin Rüyası – Müslümanların 'Megali İdeası' Gaye-i Hayâliyesi* (Rüşenî's Dream – The Muslims' 'Megali Idea' as a Grand Vision) (Uyanık 1, 30), Ahmet Mithat Efendi's *Fennî Bir Roman Yahut Amerika Doktorları* (A Scientific Novel or the Doctors of America) (Uyanık 1, 49; Uyanık 2, 49–55), Refik Halit Karay's *Hülya Bu Ya..* (It's Just a Fantasy, 1921) (Uyanık 1, 102), and Ago Paşa'nın *Hatıratı* (Memoirs of Ago Pasha, 1918) (Uyanık, 2020, pp. 30–45). Although Osman Nuri Eralp's work *Başka Dünyalarda Canlı Mahlukat Var Mıdır?* (Are There Living Creatures on Other Worlds?, 1915) does not follow a conventional narrative structure, it may nonetheless be classified as a work of science fiction due to its speculative approach. The text imagines potential life forms and their characteristics based on the physical conditions of planets within our solar system. Additionally, *Ateş Adası* (The Fire Island, 1894), an unfinished serialized novel by Ahmed Rasim published in *Resimli Gazete*, also stands out as a noteworthy example identified during our field research.

Among the works written in the short story genre, Yahya Kemal's *Çamlar Altında Musahabe* (A Conversation Beneath the Pines, 1913) is listed among the relevant texts (Uyanık 1, p. 29). In addition, Ahmed Rasim's *Otuzbeş Saatte Devr-i Âlem* (Around the World in Thirty-Five Hours, 1892), although initially appearing to be a fictional narrative, is in fact a scientific report related to a volcanic eruption in the Sunda Islands. Similarly, *Gül* (The Rose, 1918) and *Gül Kavli Postalları* (The Epistolary Sayings of the Rose, 1918), written by Abdülfeyyaz Tefik and presented under the title Edebiyat-ı Fenniye (Scientific Literature), are not science fiction texts per se. Rather, they are scholarly essays that explore the mythological origins of literary motifs such as the rose and the nightingale.

Among the Ottoman Turkish science fiction works mentioned above, the primary focus of this article is *Toprak Altındır* (The Land Is Beneath the Ground), written by Mehmed Tefik and published in 1898.

Mehmed Tefik and His Work *Toprak Altındır* (The Land Is Beneath the Ground)

Published under the title *Musavver Fenni Hikâyelerden* (Illustrated Scientific Tales) by Kasbar Printing House in AH 1316 / AD 1898, this work consists of twenty-six pages and includes illustrations. The first twenty-six pages contain the main text, while the final six pages are devoted to visual material. According to the authorial note, the writer held the position of "Principal of the Idadi School of Tripoli-Sham," yet no further biographical or literary information about him has been found. The inner title page includes the statement: "Printed at the 'Kasbar' Printing House with license no. 299, dated 5 Kanûn-ı Evvel (December), year 314 [Rumi calendar], granted by the Illustrious Ministry of Education." Due to limitations of space, the entire text has not been transcribed into Latin script. Instead, selected excerpts have been included, either quoted directly

or summarized. In the transcription, the original morphological elements of the words have been preserved, and page numbers are provided in square brackets. For words ending in the voiced consonants b, d, and c, their modern Turkish equivalents ending in p, t, and ç have been preferred in accordance with contemporary phonological usage. Long vowels have been retained as in the original. Words and phrases whose meanings are no longer known today are accompanied by their modern Turkish equivalents in parentheses.

The fennî roman (scientific novel) titled *Toprak Altındır* (The Land Is Beneath the Ground) is, based on available literature, the earliest known example of social science fiction in Ottoman Turkish. At the beginning of the work is a letter written by Ali Mazhar Bey, which serves as a foreword under the heading “Mukaddime Makâmında Bir Mektûp” (A Letter in the Place of a Preface). In this foreword, Ali Mazhar Bey discusses how Mehmed Tevfik presented him with a text he had written under the label of fennî roman, prompting Ali Mazhar to compare it with Ahmet Mithat Efendi’s novels *Hayret* and *Paris’te Bir Türk* (A Turk in Paris). He argues that although these latter works were presented as scientific novels, they do not truly fit the genre. Ali Mazhar Bey goes on to reference Ahmet İhsan’s (Tokgöz) translations from Jules Verne and Necip Âsim Bey’s translation of *Francine from Bruno*, remarking that as these are translations, they cannot be considered original contributions. He stresses that it would be more meaningful to produce original works that serve the intellectual advancement of the Ottoman Empire. Noting that scientific novels and scientific literature in Europe have played a leading role in cultural and scientific progress, he advocates for the importance of such works in Turkish science fiction literature as well. He even emphasizes that some science fiction works are part of the school curricula in Europe. Ali Mazhar also points out that the geography of the Ottoman lands contains many features suitable for adventure and science fiction narratives and confidently asserts that if such works were written, they would likely be translated into many foreign languages. He describes *Toprak Altındır* (The Land Is Beneath the Ground), the work submitted to him for review, as “our first scientific novel” and concludes by encouraging the author to write many similar works. This letter was written shortly before Ali Mazhar departed for Tripoli to assume his new post. The foreword by Ali Mazhar Bey reads as follows:

Mukaddime Makâmında Bir Mektûp

Azîzim Tevfik Beyefendi!

Toprak Altındır’ unvânıyla yazıp müsveddelerini gönderdiğiniz eseri serâpâ (baştan sona) mütâlaa eyledim (değerlendirdim). Yazdığınız tezkirede ‘Şöyle küçük fennî bir român yazmak istedim. Nasıl buluyorsun?’ diyorsunuz. Diyeceklerim şunlardır: Malûmdur ki bizde fennî român hiç yazılmamıştır. ‘Jules Verne’in bazı âsârı (eserleri) lisânımıza tercüme edilmiş ise de bunlar mâlımız sayılamaz. Vâkıâ (nitekim) Midhat Efendi Hazretlerinin ‘Hayret’leri ve nevummâ (bir derece) ‘Paris’te Bir Türk’leri fennî român sayılabilir ise de bunlar dahi tamâmıyla değil, kısmen fennîdir. Bu hâle göre bizde dahi fennî românlar yazılmasını ârzû etmek tabîidir.

Terakkiyât-ı fikriye-i Osmâniye'ye (Osmanlı'nın fikri ilerlemesine) bu românların edeceği hizmet îzâha muhtâç değildir. Fennî românlara Avrupaca o kadar ehemmiyet veriliyor ki tedricen (derece derece) bunlardan bazılarının mekteplerde okutturulması bile iltizâm olunmaktadır (gerekmektedir).

Meselâ müellif-i şehir (meşhur yazar) 'Bruno'nun 'Fransine'sini bu meyânda zikredebiliriz ki çocuklara mahsûs fennî bir român demek olan bu kitâbın ettiği hizmet pek büyük olmuştur. Hattâ bunu takdiren Necîp Âsım Beyefendi 'Fransine'yi 'Ferîd' diye lisânımıza dahi tercüme eylemiştir.

Avâm-ı ahâlîye (halkın büyük kısmı) fûnûnun mâhiyetini anlatmak için fûnûnu 'popülerize' etmek, yani tamîm eylemek (herkese yaymak)usûlü nasıl ki mültezem ise (gerekliyse) teşvîkâtta bulunmak için fennî românlar lâzımdır. Hele bizim için dahâ elzem olmak lâzım gelir.

Halkımızın fennî românlara diğer românlardan ziyâde rağbet ettikleri dahi meydândadır. Ahmed İhsân Beyefendi'nin 'Jules Verne'den tercüme ettikleri românlar hırz-ı cân edilircesine (bağrına basılırcasına) kapılmış idi.

Bu hâl halkın fennî românlara olan ihtiyâcını ispât eder. Hem biz de [4] millî olarak fennî român yazmak için pek çok zemînler vardır. Meselâ memâlik-i (Osmanlı coğrafyası) Osmâniye coğrafyası ele alınarak seyyâhî românlar yazılacak olsa o kadar latîf olur ki behemehâl (mutlaka) elsine-i ecnebiyeye (yabancı dillere) bile tercüme olunur.

Bir aralık bu âciz dahi millî olarak fennî românlar yazmak istemiş idim. Lâkin birçok işler bizi râhat bırakıyor mu ya?

'Toprak Altındır'ınıza memleketimizde hemen ilk bir fennî român nazarıyla bakılmak lâzım gelir. Bu cihetle sayınızın (çalışmanızın) meşkûr (teşekküre layık) olacağına şüphe yoktur.

Hakikat! Halka terakkî-i zirâat (zirratin ilerlemesi) fikrini ilkâ (öne atmak) için bu yoldaki neşriyâtın fâidesi pek büyüktür. Bir ufak hikâye bir büyük fikir zira eder ki o fikir ile nice hadikalar (bahçeler) vücûda gelir.

Românınızın tarz-ı tahrîri (yazılış biçimi) de pek güzeldir. Zâten bu gibi âsârın sâde yazılması meşrûttur (şarttır). Tâ ki halk anlardan beklediği istifâdeyi bihakkın (hakkıyla) bula!

Umarım ki şu küçük românınız dahâ büyüklerini meydâna getirmek için erbâb-ı gayrete (çalışanlara) gerçekten bir tâziyâne-i teşvîk (teşvik sebebi) olur.

İşte benim söyleyeceklerim bunlar idi. İster iseniz yine söyleşiriz.

Son bir sözüm var ise o dahi Trâblûs-Şâm'a avdet edinceye (dönünceye) kadar boş

durmayıp bu gibi âsâr ile terakkiyât-ı fikriye-i Osmâniye'ye hizmet etmenizi ricâ eylemekten ibârettir azîzim.

Fî 1 Kânûnıevvel (Aralık) Sene 314 (1897)

Ali Mazhar

In the novel, a young peasant boy named Bünyamin, who was orphaned at a young age, begins living with his uncle, Kerîm Ağa, an egg merchant. While living with him, Bünyamin finishes school and works in accounting. One day, during a trip to Istanbul, he meets a man named Hâcî Ağa, and his life changes from that point on. He first receives an education at Darüşşafaka, then goes to France to pursue higher education in agriculture. Upon completing his education and returning to Istanbul, Bünyamin squanders the inheritance he received from Hâcî Ağa by indulging in a life of luxury, quickly depleting it.

Fikri füyûzât-ı ilmiye (bilimin feyizleri) ile perverişyâb-ı kemâl olmuş (büyük bir terbiye görmüş) olan Bünyâmin maatteessüf (ne yazık ki) vahâmet-i avâkıbını (onu alıkoyan vahim şeyleri) düşünemeyerek dûcâr olduğu (yakalandığı) sefâlet zarûretten kendisiyle hem-bezm-i muâşeret (aynı ortamda yemiş içmiş) etmiş olan rûfekâsına (arkadaşlarına) mürâcaatla birkaç kurûştan ibâret olan etmek parasını istemeğe kadar muhtâç olmuştu.

Beyoğlu'nda ikâmet etmekte olduğu otele beş lîrâdan ibâret borcuna mukâbil on beş lîrâ kıymetindeki altın sâat ve kordonunu terk ederek Tavuk Pazarı'nda kâin (bulunan) hanlardan birinde ihtiyâr-ı ikâmet ediyordu (zorunlu olarak kalıyordu). Zarûret âlemine girdiği sıralarda sokâklarda, kırâathâne kapılarında tesâdüf ettiği eski rûfekâsından bir iki kurûş ister, anınla (onunla) o günlük nafakasını tedârik eylerdi. Kimseyi bulamadığı günler ise bir gün ehrâmını (kıyafetlerini), ertesi gün sandık [8] ve eşyâsını satmak sûretiyle temîn-i maîşete (geçimini sağlamaya) çalışırdı. Ahlâksızlığıyla İstânbûl'da kesb-i şöhret eden (şöhret kazanan) süfehâdan (içkicilerden) olduğuna binâen kendisini bir işe kayırmak bile istemiyorlardı.

Satacak bir şeyi de kalmamıştı. İdâre-i maîşetini (geçimini idare) temîn için hancının sofrasından artık bir pârça etmeği gârsondan talep etmeğe başlamıştı.

Arkasında taşımakta olduğu redinkotun yakasında, kollarında bir karış yağ gömleği zifîrî siyâh, pântolonun paçaları pârça pârça, rûgânı potininin alt ve üstü yırtık, fesi lekeden alaca bulaca, ... üzere kestirmeği itiyât ettiği (alışkanlık hâline getirdiği) saçları ensesine kadar, iki günde bir tırâşa alışık olan sakalı boğazının altına kadar dört parmak uzamış, kenârı süslü ve dâimâ lavântalamadan cebine koymak istemediği mendili kundura boyacısı paçavralarına dönmüş ve hancıya yedi buçuk mecdiyeden ibâret borcunu memleketinden güyâ gelecek akçenin vürûduna talik etmekte bulunmuş olan Bünyâmin, günden güne pejmürde kesbettiği hâller nazar-ı dikkati câlip (dikkati çekmesine) olmasına binâen hancı tarafından kapı dışarı edilmişti.

Yersiz, yurtsuz kalan Bünyâmin aç bî-ilâç dolaşır ve geceleri ıssız sokâklardan birinin köşesinde sızar kalırdı.

...

Yirmi pâra dahâ tedâriğinden külliye âciz kalmış ve o gün dahâ beklese çıldıracağı gelmiş olan Bünyâmin Unkapanı'na doğru giderek tabâkçı Yahûdîlerden birine arkasındaki yağlı, yırtık redinkotunu yirmi pâraya satabilmişti.

Beş günden beri kirli mendiline sıkı sıkı bağlayıp define bulmuş gibi saklamakta bulunduğu on pârayı da ilâve ederek araba vâpûruyla Üsküdâr'a geçebildi.

In the passage quoted above, it is known that during that period, at the end of the Ottoman Empire's decline, many young Turks succumbed to debauchery due to socio-economic conditions. Especially due to the fashion known as "alafrangalık," many young people were drawn to the allure of a lavish lifestyle, drifting away from their own culture and becoming detached from science and culture. This type of "dandy" character can be seen in many literary works of the period, including Namık Kemal's novel *İntibah* and Rezaizade Mahmud Ekrem's novel *Araba Sevdası*.

As Bünyamin begins to live on the streets like a beggar, the idea of returning to his village and sustaining his life through agriculture comes to his mind.

Üsküdâr, hasretkeş-i intizâr bulunan (hasret çekerek beklediği) köyü gibi tahayyül olunarak (hayal ederek) Bünyâmin için nîm-i meserret (yarı sevinç) hâsıl ediyordu (duyuyordu). Hâlbuki köyü karadan yirmi beş günlük mesâfede idi. Bünyâmin Üsküdâr'a geçtiği dakikadan itibaren hemen İzmit'e müteveccihen Haydarpâşâ şimendüferini (trenini) takîp ederek memleketine hareket etti.

After the ferry ride, he continues his journey on foot toward his village. Along the way, he can continue his journey by obtaining food from shepherds and farmers he encounters.

Up to this point, the author has emphasized the deep poverty and deprivation in Ottoman lands, even in the areas surrounding the capital, conveying to the reader the conditions in which the protagonist, Bünyamin, finds himself. This atmosphere is important because of the social science fiction genre's tendency to produce solutions to social problems. Bünyamin will change this social landscape thanks to the science education he received in Europe.

Köyüne daha evvel vâsıl olabilmek için bazı geceleri de yürümeği itiyât etmişti.

Ağustosun o şiddetli sıcaklarında yüzü pâtlicân kurusu gibi kurumuş, kulakları kavrulmuş, zâten pârçalanmış olduğuna mebnî (sebebiyle) attığı kunduralardan çıplak yürüdüğü ayakları bir karış nâsûrlanmış (nasırlanmış), geçtiği çalılık yollardan pârçalanmış pântolonunu dahi attığı cihetle (sebebiyle) ayağında yırtık bir iç donu kalmış bulunduğu hâlde binlerce müşkilâtla köyüne vâsıl olabiliş (ulaşabilip) amûcesi (amcası) Kerîm Ağâ'nın hânesini dahi – köyden pek küçük çıkmış olması hasebiyle (sebebiyle)

semtini unuttuğundan – kuyu başında öküzlerini sulamakta bulunan bir ihtiyârdan suâl etti (sordu).

When he learns that his uncle has died and his aunt is struggling to make ends meet, he decides to seek refuge with his aunt. However, his aunt does not recognize him due to his bedraggled appearance and refuses to take him in.

This part is important in terms of being a turning point that matures the hero during his journey and adds action to the narrative. Indeed, Bünyamin, who sets out on his journey with the dream of finding a home to take refuge in, is disappointed and left alone in life.

Pederinden kalmış olan on dönüm tarla irsen (miras olarak) kendisine intikâl etmiş (kalmış) olduğundan amûcesi hayâtta iken bunu zira ederek mahsûlâtıyla geçinirdi.

Amûcesinin vefâtından sonra tarla beş altı seneden beri çayırılık bir hâlde kalmıştı.

Bünyâmin, fenn-i zirâatta gâyet muktedir idi. Fakat bu tarlayı zira etmek için ne kendisinin ve ne de teyzesinin elinde, avucunda beş pâralar yoktu.

Bünyamin begins to work the land he inherited and engage in farming and animal husbandry using modern agricultural techniques. In a short time, Bünyamin becomes a successful farmer using the latest techniques and is envied by everyone as the owner of a large fortune and a comfortable life.

In terms of social science fiction's ability to construct social worlds, Bünyamin builds a new world of agriculture and animal husbandry in Ottoman lands during a period when agriculture and animal husbandry were primitive, taking advantage of the latest developments in science. The use of methods that would provide a solution to the economic deprivation and difficulties experienced by the Turkish people during the Ottoman Empire's decline, due to the primitive nature of their livelihoods such as agriculture and animal husbandry, and the introduction and presentation of these opportunities to his surroundings correspond to the feature of social science fiction of producing solutions to social problems, which is its point of origin. Additionally, the solutions offered by science are narrated through a fictional text.

Ümît, ümît pek tatlı idi. Nihâyet ilkbahâr hulûl etti (geldi). Merkez-i kazâya (ilçe merkezine) giden Bünyâmin beş altı mâh (ay) hidemât-ı mevûdede (vadesi belli olan hizmetlerde) bulunmuş ve az yiyip çok çalışarak bir otuz lîrâ kadar meblağ topladıktan sonra velî nimetine elvedâ ederek köyüne avdet etmişti. Bu avdet Bünyâmin için pek meserretli (sevinçli) idi. Mâziyi hâtırına getirerek ve idâre yolunu tutarak cidden çalışmak istiyordu. En nihâyet muntazır olduğu (beklediği) ümîtlar peydâ olmağa başladı.

....

Bünyâmin, arâzinin vüsati nazar-ı dikkate aldığı cihetle zamân-ı [19] hasâtta (hasat vakti) edevât-ı atika (eski aletler) ile iş görülemeyeceğini anlayarak ufak tüfenk bıçağı mâkinesi,

tırmık, saban, pulluk gibi edevât-ı cedîdeyi (yeni aleti) Âvrûpâ'ya sipariş ederek kendinin güzel bir çiftçi olduğunu âleme dahi işâa eyledi(haberini duyurdu).

Hasât zamânı buğdaydan, âfyondan, pamuk ile sîsâmdan aldığı mebâliğ mecmûu binlerce lîrâ tuttuğundan Bünyâmin civârdaki arâzî-i hâliyyeyi (mevcut araziye) tapuya raptederek ve bazı mahalleri sâhipleri yedlerinden (llerinden) bedel-i misliyle (ederiyle) kendisine satın alarak on bin dönümlük yere altmış, altmış beş mahsûl verir güzel bir çiftlik addolunabilecek arâzî-i cesîmeye (büyük bir araziye) mâlik (sahip) sayılıyordu.

Fakat çiftlik kâbil-i zirâat arâzî-i cesîme demek değildir.

Erbâb-ı fen (bilim insanları) nazarında kâbil-i zirâat (ziraat yapmak mümkün) arâzî-i cesîme ile anı işleyecek âlât ve edevât ziraiye-i cedîdenin (yeni usul ziraat), mandıraların, ahırların hayvânât-ı ehliyeden (evcil hayvandan) öküz, inek, bârgîr (beygir), merkep gibi büyük baş koyun, heçi misilli küçük baş hayvânât ile tuyûr-ı ehliyeden (kanatlı hayvanlardan) kaz, ördek, tavuk, gügercin ...ilh tuyûrun bulunduğu ve bunların usûlü vechle teksîr-i nesline (neslini çoğaltmaya) ve mahsûlâtından istifâde tarîkine (yoluna) bakıldığı mahaller olduğuna şüphe yoktur.

Elde bulunan sermâyenin bir kısmı lokomobil, harmân mâkinesi gibi büyük kıtada âlât-ı cesîme (büyük aletler) sipârîşine, bin lîrâsı büyük baş hayvânâta mahsûs ahırlar ile yağ ve süthâne tesîsine üç yüz [20] lîrâsı küçük baş hayvânâta mahsûs ağıllara, beş yüz kûsûr lîrâsı dahi tuyûr-ı ehliyenin ikâmetlerine mahsûs on dönüm arâzînin etrâfını tel parmaklıkla çevirmeğe, fenn-i zirâat nokta-i nazarından bu husûslarda lâzım kâffe-i esbâbın (tüm vesile olanların) istikmâline (gerçekleşmesine) tahsîs kılınarak sarf olundu.

Çukurova'nın atlarından, Macâristân'ın katanalarından, Arap atlarından mübâyaa olunarak (satın alınarak) at yetiştirilmeğe başlandı.

Ufak işlerde kullanılmak üzere Merzîfon'un, Kıbrıs'ın cins merkepleri celbedildi (getirtildi).

...

Ankara'nın o tiftik keçilerinden teksîr-i nesline fevkalhadd (sınırsız) ihtimâm olduğundan (özenildiğinden) tiftik hâsılâtı senebesene (her sene) tezâyide (artmaya), koyunlar adedi on bini, ineklerin miktârı beş yüzü tecâvûze (aşmaya), bunların sütleriyle yağhânelerde yağ, kaymak, peynir imâline, yünlerinden, yavrularından istifâdeye başlandı.

Tuyûr-ı ehliyeden kaz, ördek, hindî müstesnâ olduğu hâlde yalnız tavuk yumurtası hâsılâtı senede beş yüz lîrâ tutuyordu.

Ahırların , mandıraların, yağhânelerin fen nokta-i nazarından nezâfet (temizliğine) [21] ve tahâretine (temizlenmesine) hayrân kalmamak mümkün değildi. Hele kaz ve ördeklerin diğer tuyûr-ı ehliyeden kafesli tellerle müfrez (ayrılmış) bulunan üç dönüm

miktârı mahaldeki mükemmel havuzlar, tavukların bulundukları yerdeki her tavuğa mahsûs folluklar ve bu folluklardan yumurta toplamak husûsunda gösterilen teshîlât-ı veleh (şaşırtıcı derece dolay) ve hayret idi.

Bunlardan başka mükemmel gügercinlikler inşâ kılınmıştı. Tavşanlar, karacalar, geyikler, keklikler, bildircinların haddü hesâbı yok idi. Tabîatın serbest ormanlarında yaşamağa alışmış olan bu hayvânlar bile bulundukları mahalden hiçbir vechle ayrılmak istemiyorlardı.

Bünyâmin bu güzel mevkiide kırk odalı bir köşk tesis ve inşâsını tasavvur ediyordu. Bu tasavvurunun icrâsını hasât zamânına talik etmişti (bırakmıştı), çünkü mahsûlâtta fevkalhadd feyiz ve bereket rûnümâ idi (göstermişti).

Zamân-ı hasât hulûl edinceye kadar ormanlardan kerâste, civârdan işlenmiş mermer sütûn, levhalar celbettirerek ve kireç ocaklarında kilitli kireç imâl ettirerek esbâp ve levâzımât-ı inşâiye (gerekli inşaat malzemelerini) ihzâr ettirmişti (hazırlatmıştı). Kendisi dahi dört katlı olmak ve Arap mimârî tarzında bulunmak üzere inşâ ettireceği köşkün mükemmel bir kıta resm-i mussattah (düzleştirilmiş şekilde) ve mücessimini (büyüklüğünü) çizmiş, hâzırlamıştı ve hattâ köşkün inşâ olunacak mahallin civârına çiçek bâğçesi olmak üzere ayırdığı mahale güller, envâ (çeşitli) çiçekler [22] diktirerek mükemmel bir bâğçe hâline ifrâğ eylemişti. Hasât zamânı mahsûlât-ı mütenevviadan (çeşit çeşit mahsüllerden)aldığı binlerce lîra ile bir taraftan mimârlar, ustalar köşkün binâsına, diğer taraftan merbût bulundukları kazâ merkezinde müzâyedeye çıkarılan han, hamâm, mağâza misli akâret alınmağa başlandı.

Bünyâmin, min-tarafillah (Allah tarafından) zuhûr edebilmesi muhtemel olan kâffe-i âfâta (afetlerin tümüne) karşı hep îrâdını (kazancını) zirâate hasretmek istemediğinden bir taraftan gayr-ı menkûl akârâtından (gelir getiren yapılarından, mallarından) mağâzalar, filânlar ediniyordu.

Ve hattâ bu sıralarda satın aldığı hanlardan birini ipek fâbrİKası tesisine münâsip görerek ipekçilik sanatını dahi ilerlettirmek için arâzîsinin birçok yerlerine dut ağaçları gars (fidanları dikmiş) ve çiftliğin havâdâr bir mahalline bir böcek hâne dahi inşâ ettirmişti.

İpek böcekleri tohumlarını muâyene etmek üzere bin dört yüz frânklık mükemmel bir mikroskop toprağın tahlîlâtı vesâir husûsât için lâzım olacak âlât ve edevât, hâmızlar (asitler), rûhlar (özler), eczâ-i kîmyeviye (kimyevi ilaçlar), çiftliğin bir tarafında yetiştirilen güllükten her sene gül suyu ve yağı istihsâl etmek (elde etmek) üzere mükemmel bir inbîk velhâsıl lüzûmu kadar âlât-ı fenniye celbolunarak böcek hânenin bir tarafında inşâ ettirilen bir ‘laboratuvar’da hıfz edilmişti.

[23] Tetkîkât-ı fenniye (bilimsel incelemeler) muktezâ (gerektiren) her hâl işbu ‘laboratuvar’ dediğimiz ameliyâthânenin mükemmeliyeti oralardan geçen seyyâhin (gezginler) ile erbâb-ı fennin (bilim insanının) nazar-ı hayretlerini mûcip oluyordu

(gerektiriyordu). Bu ameliyâthânededen istifâde-i husûsiyeden (özel olarak yararlanmadan) başka istifâde-i umûmiye de (halkın yararlanması da söz konusu) vardı. Çünkü Bünyâmin muâyene edip hastalıktan müberrâ bulduğu (temiz bulduğu) tohumları civâr karada ipek böceği yetiştirmekte bulunanlara meccânen (ücretsiz) tevzî eder (dağıtır) ve ipek böceği yetiştirmek husûsunda ittihâzı lâzım (gerekliliği kabul edilen) tedâbir-ı sıhhiyeyi (sıhhi tedbirleri) bir sûret-i sehîlede (kolay bir şekilde) ashâb-ı mürâcaata (kendisine danışanlara) anlatır idi.

Bünyamin builds a nine-room house with a basement, central heating, and a pantry where he can store enough food to sustain himself for a year. He gets married and begins to live a happy life.

Unlike the degenerate “alafranga züppe” types who emerged with the Tanzimat and who believed that Westernization was merely a matter of appearance and entertainment, writers such as Namık Kemal, Recaizade Mahmud Ekrem, Ahmed Midhat Efendi, etc. These writers contrasted such figures with ideal human types who benefited from Western science and technology but remained firmly committed to their own nation and educated and developed themselves. The protagonist of the work “Toprak Altındır” (The Land Is Beneath the Ground Bünyamin, also falls into this category. The author has reimagined this type in his social science fiction, which addresses solutions to problems in agriculture and livestock farming, thereby creating an exemplary character.

Köy ahâlîsine bir hizmet-i müftehirede (övündüğü hizmette) bulunmak üzere bir senelik yumurta hâsılâtını bir câmi-i şerîf ve bir mektep inşâsına tahsîs etmiş ve muvaffak (başarılı) dahi olmuştu.

[26] Ruhsat-ı resmiye (resmi ruhsat) ile usûlen açtığı bu mektepte çocuklara zirâate müteallik (ziraatle alakalı) ilm-i eşyâ talîm vazîfesini (öğrenme görevini) dahi maalfihâr (sevinerek) îfâ ederdi (yerine getirirdi).

Bünyâmin, zira olunacak arâziyi bizzât teftîş eder ve ameliyât-ı turâbiye (toprağın işlenmesi) zamânında ekser (çoğu) vakitlerini amele yanında geçirirdi. Çiftliği dolaşmak için fâyton, kûpa, binek hayvânlarından başka velospedi dahi vardı. İstedîğini intihâp ederek (seçerek) biner, çiftliğini dolaşırdı.

Bünyâmin’in netîce-i gayreti (gayretinin sonucunu) karyesinin mamûriyetine, hemşehrîlerinin zenginliğine, civâr ahâlinin fen zirâatinde terakkilerine bâdî (vesile) olmuştur.

Çiftçilere ibret

Terakkî-i zirâata (ziraatte ilerlemeye) gayret

Hitâm (Son)

Conclusion

Mehmed Tevfik's work *Toprak Altındır* (The Land Is Beneath the Ground), which is the subject of this article, is the first work of social science fiction among the science fiction works that entered Turkish science fiction literature through translations during the Ottoman period and were subsequently written by Turkish authors. Moreover, it is valuable in that it offers the Turkish nation a path to agricultural development by drawing on the latest advances in science and technology in the face of the completely collapsed socio-economic conditions of the late Ottoman period. Through this fiction, the author has produced a social science fiction work that emphasizes the importance of agricultural development and the use of the latest scientific techniques to Turkish readers and young people. By bringing this work to light, we have revealed that science fiction was given considerable importance in Turkish literature influenced by the West, which developed from the late Ottoman period onwards, and that these works featured a variety of subjects and genres. Furthermore, "by stating that the social science fiction genre is a productive institutional change, cultural field, and developing epistemology, it argues that it is a rich and flexible way of thinking for examining the fundamental issues of late modernity" (Gerlach – Hamilton, 168). This view is of great value because it describes agricultural science, which will contribute to the redevelopment of Turkish society, which is deprived of technology and recent scientific developments and is lagging behind. The discovery and publication of this work has also revealed the richness of our science fiction literature.

Works Cited

- Andı, Mehmet Fatih 1. "Türk Edebiyatında Jules Verne Tercümelere" (Translations of Jules Verne in Turkish Literature). *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* (Journal of Turkish Language and Literature), Volume: 28, Issue: 28, 1998, pp. 65-80.
- 2. *İnsan Toplum Edebiyat* (Human Society Literature), Kitabevi Yayınları (Kitabevi Publications), 1995.
- Blunar, A. *Hep Daha Küçük*, translated by Mustafa Hayrullah, 1311 / 1893-1894.
- Armandi, Andre. *Rapa-Novi Adası*, translated by Ahmed İhsan, Ahmed İhsan Matbaası (Ahmet İhsan Publications), Istanbul, 1928.
- Flammarion, Cale. *Urani*, translated by Ahmed Rasim, Âlem Matbaası (Alem Publications), Istanbul, 1890.
- . *Zemin ve Asüman Cazibe*, translated by Abdülgani Seni [Yurtman], Kasbar Matbaası (Kasbar Publications), Istanbul, 1895.
- . *Dünyanın Sonu*, translated by Ali Muzaffer, Necm-i İstikbâl Matbaası (Necm-i İstikbal Publications), Istanbul, 1327 / 1909.

- Gerlach, Neil and Sheryl N. Hamilton. "Introduction: A History of Social Science Fiction", *Science Fiction Studies*, Vol. 30, No. 2, Social Science Fiction, July 2003, pp. 161-173.
- Gros, Jules. *Buzlar İçinde Bir Yanardağ*, translated by Hasan Raif, İstapan Matbaası (İstapan Publications), İstanbul, 1308 /1890.
- Mehmed Tevrik. *Toprak Altındır*, Kasbar Matbaası (Kasbar Publications), İstanbul, 1898.
- Osman Nuri. *Başka Dünyalarda Canlı Mahlukat Var Mıdır?*, Şirket-i Mürettibiye Matbaası (Şirket-i Mürettibiye Publications), İstanbul, 1334 / 1916.
- Rasim, Ahmed. "Otuzbeş Saatte Devr-i Alem" (Around the World in Thirty-Five Hours), *Resimli Gazete*, August 15, 1307/1892, Volume: I, Issue: 23, pp. 283.
- . "Ateş Adaları" (Fire Islands) , *Resimli Gazete*, 22 April 1309 / 1894, Volume: III, Issue: 110, pp. 819-820.
- . "Ateş Adası II" (Fire Island II), *Resimli Gazete*, 29 April 1309 / 1894, Volume: III, Issue: 111, pp. 826-827.
- . "Fenni Romanlar" (Scientific Novels), *Resimli Gazete*, 6 May 1309 / 1894, Volume: III, Issue: 112, pp. 842-843.
- . "Fenni Romanlar: Ateş Adası" (Scientific Novels: Fire Island), *Resimli Gazete*, 13 May 1309 / 1894, Volume: III, Issue: 113, pp. 855-856.
- . "Fenni Romanlar: Ateş Adası" (Scientific Novels: Fire Island), *Resimli Gazete*, 20 May 1309 / 1894, Volume: III, Issue: 114, pp. 862-863.
- Rosny, J. H. *Bir Hindlinin Zekâvet-İ Harikulâdesi*, translated by M. Kemal, Âlem Matbaası (Âlem Publications), İstanbul, 1312 / 1895.
- Salgari, Emilio. *Avustralya Vahşileri Ve Kaptan İstâl'in Seyahati*, translated by Ali Neşet, Mihran Matbaası (Mihran Publications), İstanbul, 1905.
- Stevenson, Robert Levy. *İntihar Kulübü ve Sıraçenin Elması*, translated by Salime Servet Seyfi, Necm-i İstikbâl Matbaası (Necm-i İstikbal Publications), İstanbul, 1329 /1913.
- Tevfik, Abdülfeyyaz. "Edebiyat-ı Fenniye: Gül" (Scientific Literature: Rose). *Türk Kadını*, May 23, 1334/1918, Volume: I, Issue: 1, pp. 6-7.
- . "Fenni Edebiyat: (Gül) Kavli Postalları" (Scientific Literature: (Gül) Kavli Postalları). *Türk Kadını*, December 12, 1334 / 1918, Volume: I, Issue: 14, pp. 212-213.
- Uyanık, Seda. *Ottoman Science Fiction: Scientific Literature*, İletişim Publications, İstanbul, 2013.

---. "An Ottoman Science Fiction: A Scientific Novel or American Doctors." *In the Footsteps of Literature: Fantasy and Science Fiction*, edited by Seval Şahin, Banu Öztürk, and Didem Ardalı Büyükarman, Bağlam Publications, Istanbul, 2015.

Wells, Herbert George. *Görünmeyen Adam*, translated by Hazım Âtîf [Kuyucak], Kader Matbaası (Kader Publications), Istanbul, 1336 / 1917.

---. *Kamerde İlk İnsanlar*, translated by Aziz Hüdaî, Evkâf-ı İslâmiye Matbaası (Evkaf-ı İslamiyye Publications), Istanbul, 1336 / 1918.

Bünyamin Tan was born on February 1, 1987 in Eskişehir. He completed his undergraduate degree in Turkish Language and Literature and his master's degree in Old Turkish Literature at Mimar Sinan Fine Arts University. He is a teacher of Turkish Language and Literature at a high school affiliated to the Ministry of National Education. He has published popular and academic articles in various fields such as language, literature, history, archaeology and philosophy. He also translated academic articles from foreign languages in the same fields. His stories in the genres of fantasy, science fiction and detective fiction have been published and continue to be published in various magazines such as *Hayalet Resimli Mecmua*, *Yerli Bilimkurgu Yükseliyor*, *Fantasantik*, *Roket Bilimkurgu*, *Aether*, *Ormlfantastik*, *Şato*, *Suçüstü*, *Hayal*, *Sahir Mecmua* and on the *Kayıp Rıhtım* website. He also publishes story translations on the same platforms in order to bring examples from world literature in these genres to the literature. He continues to work in many different fields such as encyclopedia works, documentary works, etc.